

2023-05-23

Till
Cloudberry Offshore Wind AB
Stockholm
samrad.cloudberry@ecogain.se

Angående Samråd enligt 6 kap. miljöbalken, för den havsbaserade vindkraftparken Simpevarp i (mest) Oskarshamns kommun

Sammanfattning, av det viktigaste: Ölands Naturskyddsförening är i grunden positiv till vindkraftparker, men denna ligger alltför nära land, särskilt på fastlandet, minst 10 km, helst 15 bör det vara. Vindkraftparken hamnar i konflikt med riksintresset ”obruten kust”, även om det inte är förbjudet att bygga där. En mycket allvarlig kritik är att det bara är ett knappt halvår för analys av samrådet, göra nya undersökningar och framtagande av MKB, alltså till att inlämning av tillståndsansökan, tveklöst måste ses som alldeles för kort tid. Generellt tonar ansökan alltför mycket ner de problem och faror som berörda organismer kommer att utsättas för. Dylikt beaktande, liksom åtgärder för att minska negativa effekter borde inte få nästan helt vänta till den tidsträngda MKBn, alltså borde dessa aspekter funnits med här. Detta gäller t ex tumlare, men även migration av torsk, fåglar och fladdermöss, men även bottnarnas organismer, dvs i högre grad beakta försiktighetsprincipen. Uppbackande referenser bör om möjligt kompletteras med sådana med motstående åsikter. Vidare efterlyses mer info om återställandet inkl. materialets vidare öden, och en solid riskbedömning.

Ölands Naturskyddsförening är **i och av princip positiv** till etablering av kraftverk som ger (dvs omvandlar till) förnyelsebar energi/el, i detta fall en stor vindkraftpark. För att minimera påverkan av växter och djur, samt undvikande av alltför störande landskapsbild och upplevelsekänsla, inkl. ljud, bör kraftverken givetvis placeras på lämpliga, väl genomtänkta platser/områden. Detta talar för att **havsbaserade anläggningar bör prioriteras**, vilket också är den inställning man på centralt håll inom Naturskyddsföreningen flera gånger uttalat.

Vi som gjort denna granskning är förvisso högutbildade ekologer (vatten respektive mark) och erfarna ornitologer samt har stor erfarenhet av konsultarbete, men vi kan inte i detalj bedöma föreliggande underliggande refererade rapporter och forskning om t. ex. bottenmiljöer, fåglar och tumlare. Det blir alltså **beslutande myndigheter/domstolar** som måste försöka bedöma om dragna konklusioner är rimliga och tillräckligt evidensbaserade, ibland kanske på ett ganska magert material vad avser sample-storlek och tidsutsträckning. Berörda myndigheter bör också mer kritiskt fråga sig om gjorda eller refererade modelleringar är tillräckligt robusta.

Vi finner överlag samrådsdokumentet välskrivet och begripligt, men vi har en del synpunkter som borde föranleda projekterare och beslutsfattare att fundera lite skarpare.

Debatten här på Öland (och på fastlandet) har varit intensiv, bland annat i tidningarna. Den har dock oftast handlat om negativa effekter på turism och störande utsikt (NIMBY), betydligt mindre om natur/biologi/naturvetenskapliga fakta, och de senare ofta på lösa grunder och antaganden, samt en slående frånvaro av alternativtänkande, förutom mellan raderna kärnkraft. Förvisso är turismen oerhört viktig på Öland, och kommenteras nedan, men i övrigt **fokuserar vår text på effekter på och problem för naturen, huvudsakligen i vattnet.**

Dock först två frågor som ligger lite utanför "vårt mandat": 1). **Buller (i luft)**; inte sällan står man en bit från ett vindkraftverk och upplever att "swishandet" kan vara störande. Om detta då varit över eller under 40 dB är oklart, men det är rimligt att någon expert får bedöma om detta kan vara störande, dels i sig, dels ge upphov till potentiellt farliga eller besvärande infraljud. 2). **Landskapsbilden** är den kanske svåraste av effekterna att bedöma, det torde vara helt avhängigt vilken grundinställning man har till vindkraftverk. I samrådsmaterialet ska tydligen ingå ett antal fotomontage, men de har vi inte sett till.

Varje lokalisering ger ofrånkomligen en viss eller åtminstone ringa störning, men ett antal parker med vardera kanske flera hundra kraftverk kan totalt ge alltför mycket negativa kumulativa effekter. En **samordning** borde ske genom kanske Länsstyrelsens /Länsstyrelsernas/ försorg, eller möjligen på högre nivå. Men det framgår inte om andra vindkraftparker är planerade i närheten.

Vindkraftparken hamnar rätt nära land, gäller i synnerhet mot fastlandet, ca 4 km på flera ställen, men även till Blå Jungfrun, samt till Öland ca 10 km. Vi har i tidigare "remisser" hävdad att det borde gärna vara 15 km, så även här. Anledningen till denna ståndpunkt är att en mängd parametrar på faktorer (t. ex. sedimentspridning, barlastvatten med invasiva arter, ljud, strömmar, elektromagnetiska fält, främmande/giftiga ämnen), som kan ge störning på de organismer som är mer frekvent förekommande i kustzonen och en bit ut. Det handlar alltså om att i högre grad tillämpa **försiktighetsprincipen**. Detta gäller även fåglar, fladdermöss, fisk och allehanda bottenlevande organismer. se nedan.

Vi inser givetvis problemet med att placera verken på 10-15 km avstånd från land; då hamnar man inte i Kalmarsund, utan måste ut på **djupare vatten** åt nordost, och den "djuphavstekniken" finns tydligen inte ännu. Hur med flytande arrangemang då?

Det anförs att havbaserad vindkraft visserligen inte är förbjuden inom områden som klassats som "**riksintresse obruten kust**". Likväl föreligger här en kollision i projektområdets norra del, och dessutom kan man ställa sig tveksam till att hela området söder om Simpevarps kärnkraftverk verkligen borde ha kallats "riksintresse slutförvaring". Hela kusten från Mönsterås och långt uppåt är mycket uppskattad för sin natur, med många värden, och många skulle säkert uppfatta en skog av vindkraftverk några km ut som ytterst störande, med blinkande ljussken och snurrande rotorerna, men åter, det beror en hel del på vederbörandes grundinställning till vindkraft som sådan. Och dessa planerade är tänkta att ligga 4 km ut, **det är för nära**, även av detta skäl. Finns eller kan skapas alternativ?

I texten antyds att en viss påverkansrisk kommer att senare studeras noggrannare i en/flera **MKB** men dessa analyser och sammanvägningen kan ju kullkasta de preliminära slutsatser som kan dras vid samrådsprocessen, och därmed har både tid och

ekonomiska resurser förspillts, alternativt, klart värre, att man ”tvingas” nedvärdera riskerna, för att de använda resurserna inte ska vara förspillda.

Men framför allt, planen verkar vara att nu, efter att samrådstiden är slut nu i juni, man tänker hinna begrunda samrådets innehåll, och fram till vintern 2023 (då en tillståndsansökan ska lämnas in) tänker hinna genomföra relevanta undersökningar och skriva en MKB-analys, dvs allt detta på max ett halvår. Vettiga fältstudier görs inte på några månader. **Detta låter fullständigt orimligt, möjligen bara feltänkt och naivt!!!**

Eftersom den djupare förståelsen och analyser av potentiella effekter visar sig **först efter en oredntlig MKB**, är det ju svårt att uttala sig så bra nu, det blir lite av våra gissningar på grundval av gissningarna i samrådsdokumentet.

Överlag får man störande ofta en gnagande känsla av att texten mest består av beskrivningar av hur det är med biologi och annat, lite om hur biologin kan påverkas/hotats, men ännu mindre om hur man kan motarbeta negativa effekter. Visst finns vissa skrivningar om annan lokalisering, hur man kan lura djur att lämna platsen eller undvika olämpliga tider. Men sådant borde redan nu vara mer utrett, för att bättre kunna bedöma rimligheten i planerad byggnation.

Det saknas nästan helt några preliminära tankar om ett uppföljande **kontrollprogram**. Dess innehåll kommer förvisso senare att diskuteras fram med tillsynsmyndigheter och andra, men ett embryo vore på sin plats! Det är givetvis bra att sådana genomförs, men om dessa pekar på en tydlig påverkan, så är ju byggnationen tämligen irreversibel, och kanske fatal för biologin.

Hur tänker man sig t. ex. att hantera det faktum att utredningsområdet med planerade kraftverk till rätt stor del (30-40 %?) ligger inom **det skyddade området för tumlare?** Hur många ytterligare sådana finns i Östersjön, och vars population av tumlare är akut hotad, och räknas som genetiskt mer eller mindre skild från Västerhavets? Dessbättre finns på Länsstyrelsen i Kalmar en expert på tumlare, Magnus Danbolt, han kan bättre bedöma riskerna.

Den hårt stressade och tillväxtpressade **torsken** har förvisso sina föryngrings- och tillväxtområden på annat håll i Östersjön. Men hur går artens migrationsvägar mellan dessa, kanske förbi det aktuella vindkraftparkområdet? Finns i det aktuella området **andra fiskar** som kan påverkas negativt? **Migrationen av fåglar** genom Kalmarsund är oerhört betydande, inte bara ejder, men det kommer sannolikt BirdLife att med kraft föra fram. Men vi vill nog ifrågasätta om korrektheten i uppgiften under 6.4.3., att bara 5-10 fåglar skulle förolyckas, alltså per år och vindkraftverk, men de flesta som faller ner hittas väl aldrig, särskilt till havs. **Fladdermöss** är lite svårare att greppa i termer av migration, men nog torde en massiv vindkraftpark kunna vara ett hot; detta måste utredas ytterligare och experter konsulteras. Fungerar t. ex. förslaget att tillfälligt stänga av verken?

En ofta förbisedd aspekt på miljöstörande verksamhet, och som historiskt ignoreras och nu ger oss oerhörda problem, är **hur återställs naturen** efter att verken tjänat ut? Dvs i detta fall, vad blir det av dessa stora konstruktioners komplexa material, var hamnar detta och hur ”oskadliggörs” det? Vem betalar detta då? Via elpriset under 30 år?

Det saknas helt någon form av resonemang kring **riskbedömning**, och alltså bör föras in. lämpligen genom kontakt med riskanalytiskt kunniga experter, t. ex. prof. emer. Göran Bengtsson i Lund; goran.bengtsson@biol.lu.se, 046 222 37 77.

Man kan möjligen även se, vilket bör påpekas, **positiva effekter** av en sådan här etablering; dels brukar marina sessila organismer kolonisera fundamenten, dels hindras fiske till viss del, vilket bör gynna stressade fiskarters populationer i området.

I framställningen finns en hel del vetenskapliga och andra **referenser** för att styrka att vindparken i många avseenden har bara liten påverkan. Men det bör, för varje påverkansparameter ifrågasättas om det kanske också finns, alltså sökas, mer kritiska studier, som visat en större påverkan, det är ett objektivet vetenskapligt ansvar.

I denna handläggning har även Mattias Karlsson, vice ordförande, varit delaktig.

För Ölands Naturskyddsförening

Färjestaden dag som ovan

Jan Herrmann

Jan Herrmann
Ordförande